

زیست‌بوم انسانی و چالش‌های امنیت زیستی

فاطمه اسلامی نطنزی^۱ و راضیه نامدار^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی گرایش زیست‌بوم انسانی، دانشگاه شیراز

۲- استادیار دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز (r.namdar@shirazu.ac.ir)

چکیده

پس از جنگ سرد و بروز مخاطرات انسانی و طبیعی، محیط‌زیست به‌عنوان کانون اصلی نگرانی‌ها و علت بالقوه کشمکش‌های سیاسی، سربرآورد و پیامدهای بین‌المللی فروسایبی محیط‌زیست در بازنگری جستار امنیت جایگاه ویژه‌ای یافتند. این امر منجر به پیدایش و گسترش دانش واژه‌ها و جنبش‌های اجتماعی همانند اکوفم‌نیسم، نژادگرایی زیست‌محیطی، اکوپولیتیک، محیط‌زیست‌گرایی، ژئوپولیتیک زیست‌محیطی، پایداری توسعه و صدها همایش و نشست با محوریت چالش‌ها و مخاطرات محیط‌زیستی شد. طرح مفاهیم امنیت انسانی، امنیت زیست‌محیطی و... با توجه به نقش فزاینده مخرب انسان در زیست‌کره و پیامدهای فضایی آن در قالب بحران‌های اجتماعی-سیاسی توجه بسیاری از پژوهشگران را به خود معطوف داشته است. لذا پایش مداوم محیط‌زیست باید در دستور کار سازمان محیط‌زیست قرار گیرد و راهکارهایی برای جلوگیری از تخریب محیط‌زیست اتخاذ گردد. امنیت زیست‌محیطی با توجه به نقش فزاینده مخرب انسان در زیست‌کره و پیامدهای فضایی آن در قالب بحران‌های اجتماعی، اقتصادی و حتی سیاسی توجه بسیاری از پژوهشگران را به خود معطوف داشته است. برخی از محققان تأکید می‌کنند که اکنون صلح و ثبات جهانی جزئی از عناصر امنیت کشورها است و امنیت زیستی جزئی از امنیت جهانی محسوب می‌شود. براین اساس امنیت انسانی، علاوه بر ملاحظات سیاسی و اقتصادی باید بر غذا، بهداشت، جامعه، بر شخص و بر محیط‌زیست متمرکز کند.

واژه‌های کلیدی: امنیت زیستی، بوم‌شناسی، امنیت انسانی